

ศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด :

1. การใช้กับดักกาวเหนียว ป้องกันแมลง เช่น ผีเสื้อกลางคืน เพลี้ย เป็นต้น

2. โรยผงมูม : ใช้เชื้อราบิวเวอร์เรีย 1 กิโลกรัม ต่อน้ำ 100 ลิตร ผสมสารจับใบ (กรองเอาเฉพาะน้ำ) ควรให้น้ำแปลงพืชที่จะควบคุมศัตรูพืชประมาณ

1 ชั่วโมง ก่อนทำการพ่นเชื้อราบิวเวอร์เรีย จากนั้นนำเชื้อราไปฉีดพ่นเพื่อควบคุมศัตรูพืชโดยต้อง - พ่นให้ถูกตัวแมลงและศัตรูพืช หรือบริเวณที่แมลงศัตรูพืชอาศัยให้มากที่สุด

3. การใช้น้ำส้มควันไม้ โดยฉีดพ่น สัปดาห์ละ 2 ครั้ง อัตราส่วน 30 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร โดยฉีดพ่นช่วงเย็น เพื่อป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช หรือเมื่อพบการระบาด พ่นวันเว้นวัน โดยผสมสารจับใบ อัตราส่วน 60 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร

โรยผงมูมและการใช้กับดักกาวเหนียว

การเก็บเกี่ยว และการอบแห้ง

เก็บเกี่ยวบวบหลังจากปลูก 2 เดือน โดยตัดส่วนเหนือดิน ล้างด้วยน้ำสะอาด ผึ่งให้แห้ง จากนั้นนำเข้าตู้อบ อุณหภูมิ และระยะเวลาที่เหมาะสมในการอบแห้งใบบวบ คือ 60 °C นาน 10 ชั่วโมง หลังจากนั้นนำออกมาผึ่งลมให้เย็น และเก็บในถุงซิลิโคนสุญญากาศ เพื่อนำไปใช้งานต่อไป

การเก็บเกี่ยว และการอบแห้ง

โดยใน 1 แปลง (80 ตารางเมตร)สามารถเก็บผลผลิตได้เฉลี่ย 10 กิโลกรัม (แห้ง) หากจำหน่ายในรูปแบบของสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน จะอยู่ที่กิโลกรัมละ 450-700 บาท (แห้ง) ขึ้นอยู่กับคุณภาพและแหล่งรับซื้อ เมื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนโลหะหนัก ตะกั่วปรอท แคดเมียม สารหนู อะลูมิเนียม และ เหล็ก ในผลผลิตสด พบการปนเปื้อนของเหล็ก เกินค่ามาตรฐาน (โลหะชนิดอื่นตรวจไม่พบ) ในการใช้วิธีการปลูกแบบทั่วไปอยู่ที่ 50.9 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ส่วนการใช้วัสดุปลูกตามวิธีแนะนำ พบการปนเปื้อน อยู่ที่ 20.56 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (ค่ามาตรฐาน ของสถาบันอาหารที่กำหนดให้มีธาตุเหล็กปนเปื้อนในผักได้ไม่เกิน 20 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)

รายได้

คำนวณรายได้พบว่าใน 1 แปลงหากจำหน่ายในรูปแบบของสมุนไพรแห้งที่ได้มาตรฐาน จะขายได้ราคา 978-1,536 บาทต่อแปลง (80 ตารางเมตร) เมื่อคำนวณจุดคุ้มทุน = ต้นทุนคงที่ (ระบบน้ำ 500 บาท + ค่าขายพลางแสง 900 บาท + ค่าวัสดุปลูก 1800 บาท) / [ราคาขาย - ต้นทุนผันแปร (ค่าชีวภัณฑ์และปุ๋ยอินทรีย์ 600 บาท)] จะมีจุดคุ้มทุนเมื่อปลูกในรอบการผลิต ที่ 3-4 (ในกรณีที่มีแปลงปลูกอยู่แล้ว)

ที่ปรึกษา :

ชูชาติ วัฒนารมณ ไกรสิงห์ ชูดี
ลิตดาวัลย์ อินทร์สังข์ เพ็ญจันทร์ สุธานุกุล

คณะผู้จัดทำ :

เอกพล ภูวนารณฤบาล อุทัยวรรณ ทรัพย์แก้ว พัทธพรธร พุ่มชื่น
พิมพ์ชนก ธรรมากิยาว วาทีญญ จันทพงษ์
ทวีศักดิ์ ชติยค

หมายเหตุ : ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิต เก็บเกี่ยวทุก ๆ 20 วัน/รอบ - ระยะเวลา 2 เดือน เฉลี่ยเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 3 รอบ

แนวทางการปลูก บวบก เพื่อเป็นวัตถุดิบสมุนไพร อินทรีย์อย่างง่าย

ศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย

สถาบันวิจัยพืชสวน

กรมวิชาการเกษตร

วิธีการปลูกบัวบกเพื่อลดการปนเปื้อนโลหะหนักอย่างง่าย

บัวบก (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Centella asiatica*) เป็นพืชสมุนไพรที่อยู่ในแถบเอเชีย ใบบัวบกสามารถช่วยรักษาแผลให้หายได้เร็วขึ้นและยังช่วยลดอาการอักเสบของแผลได้ดี เพราะมีกรดมาเดคาสสิก กรดอะเซียติก และสารอะเซียติโคไซด์ ยาแผนปัจจุบันทำเป็นรูปครีมผงโรยแผล ยาเม็ดรับประทาน เพื่อใช้รักษาแผลสดและแผลผ่าตัด ไม่ว่าจะเป็นแผลไฟไหม้ หรือแผลผิวหนังหรือแผลสด โดยใช้ใบและต้นสดตำละเอียดคั้นน้ำทานวันละ 3 - 4 ครั้ง หรืออาจใช้กากพอกบริเวณแผลด้วยก็ดี

ลักษณะทั่วไป

บัวบกขยายพันธุ์ได้โดยใช้เมล็ด และใช้ลำต้นหรือที่เรียกว่า ไหล บัวบกสามารถขึ้นได้ดีทั้งในที่ร่ม และที่โล่งแจ้ง แต่จะเจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความชื้นในดินพอเหมาะ ในกรณีที่ต้องการปรับปรุงดินควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยคอก ในอัตราประมาณ 1.5 กิโลกรัมต่อตารางเมตร

ฤดูกาลปลูก

บัวบกเจริญเติบโตได้ดีในช่วงฤดูฝน

การขยายพันธุ์

1. โดยการเพาะเมล็ดเป็นส่วนใหญ่ โดยให้นำเมล็ดหว่านในแปลงเพาะกล้าก่อน เมื่อกล้าอายุ 14 วัน จึงย้ายปลูกลงแปลง
2. การปักชำ โดยใช้ไหล ตัดแยกไหลที่มีต้นอ่อน และมีรากติดเล็กน้อย

ไหลบัวบกสำหรับปักชำ

การเตรียมแปลง

เตรียมกระบะเพาะขอบข้างสูง 15-20 เซนติเมตร รองพื้นด้วย ทรายเลน หรือพลาสติกรองพื้นโรงเรือน มุงด้วยตาข่ายพลาสติก

โรงเรือนขนาด 2 X 40

การเตรียมวัสดุปลูก

ผสมวัสดุปลูก มีส่วนผสมดังนี้

1. ขุยมะพร้าว
2. ปุ๋ยคอก
3. ใบก้ามปู
4. แกลบเผา
5. ไดโลไมต์

อัตราส่วน 3:1:2:3:0.5 ผสมให้เข้ากัน รดน้ำให้พอหมาด (ความชื้นประมาณ 70 %: ใช้มือกำวัสดุปลูกที่ผสมเข้ากันแล้วบีบให้แน่น เมื่อคลายมือออกวัสดุปลูกยังเกาะกันเป็นก้อน) วัสดุปลูกคลุมด้วยพลาสติก 1 สัปดาห์ ก่อนใส่วัสดุปลูกลงแปลงให้รองกันแปลงด้วยถ่านชีวภาพที่บดละเอียด อัตรา 1 กิโลกรัมต่อตารางเมตร

การปลูก

หลังจากที่เตรียมแปลงพร้อมแล้ว ให้นำต้นกล้าลงแปลงปลูก โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น 20 x 20 เซนติเมตร หลังจากปลูกแล้ว รดน้ำให้ชุ่ม ฟนสารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา อัตราส่วน 20 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร

การใส่ปุ๋ยและการให้น้ำ

หลังจากปลูกแล้ว ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดเม็ด อัตราส่วน 0.2 กิโลกรัม ต่อตารางเมตร สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และการให้ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดน้ำ 1 ครั้ง รดน้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยรดน้ำสัปดาห์ละ 3 ครั้ง